

[Skatīties internetpārlūkā](#)

29.06.2023.



Sveicināti LIFE GoodWater IP sestajā Ziņu Lapā!

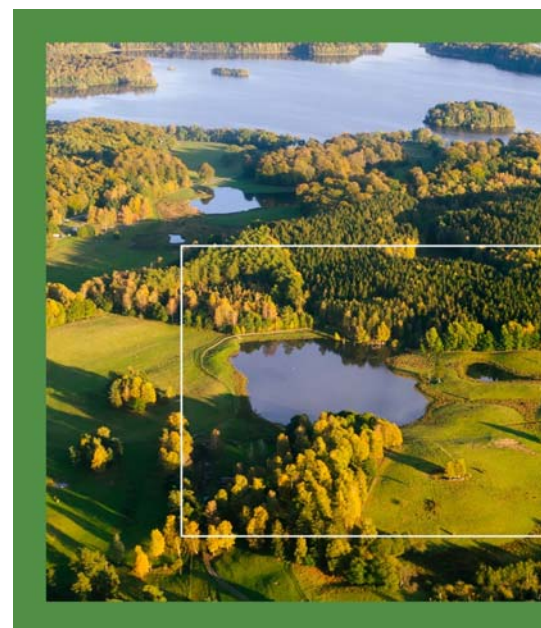
Šajā Ziņu Lapā lasiet:

- Kā novērtēt ekosistēmu pakalpojumus?
- Beidzot arī Latvijā nojaukts aizsprosts upē
- LIFE GoodWater IP mācību platforma
- Izstāde "Ūdeņi - dabas asinsrite"
- LIFE GoodWater IP otrā starptautiskā konference
- Projekta partneris tuvplānā - "Baltijas Krasti" un BEF Latvia (Baltijas Vides Forums)

KĀ NOVĒRTĒT EKOSISTĒMU PAKALPOJUMUS?

Maija Fonteina - Kazeka, biedrība "Baltijas Krasti"

Latvijā upes un ezeri aizņem 3,7% no kopējās sauszemes platības. Vidēji Eiropā saldūdens platības ir mazāk - 2,5%. Tikai trešdaļa no Latvijas ūdens objektiem ir labā ekoloģiskā stāvoklī. Aizvien vairāk tiek uzskatīts, ka dabā balstītiem infrastruktūras risinājumiem ir augsts potenciāls mazināt negatīvās, tostarp cilvēka darbības radītas slodzes, uz ūdens ekosistēmām. Lai arī Latvijā šāda prakse ūdens kvalitātes uzlabošanas pasākumos izmantota maz, to efektivitāte pierādīta vairākos pētījumos. LIFE GoodWater IP projekta demonstrācijas objektos plānots ieviest vairākus šādus risinājumus:

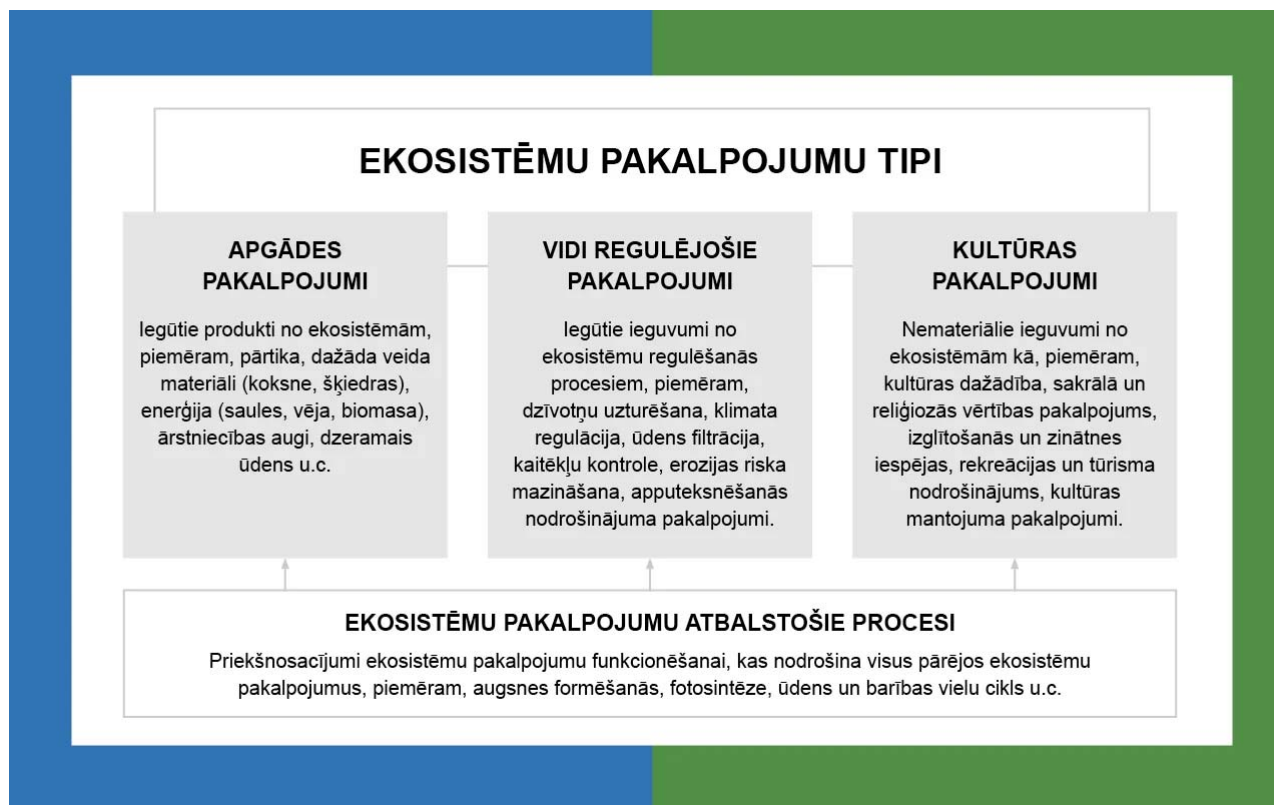


- konstruēt videi draudzīgus meliorācijas sistēmas elementus, piemēram,

sedimentācijas baseinus;

- meža un lauksaimniecības zemēs veidot zaļās infrastruktūras elementus - buferjoslas, mākslīgos mitrājus;
- samazināt hidromorfoloģisko pārveidojumu ietekmi, uzlabojot zivju migrāciju.

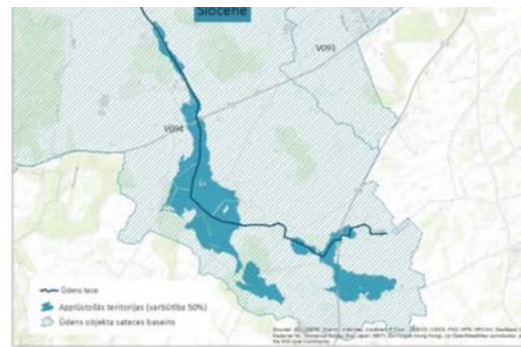
Lai novērtētu projektā ieviesto risinājumu efektivitāti, plānots piemērot ekosistēmu pakalpojumu nodrošinājumu trīskārtēju monitoringu. Ekosistēmu pakalpojumi tiek uzskatīti par cilvēka izdzīvošanai un veselībai fundamentāli svarīgiem dabas sniegtiem labumiem, kas rodas, mijiedarbojoties ekosistēmās notiekošajiem procesiem. Ekosistēmu pakalpojumus iedala 3 grupās: apgādes, vidi regulējošie un kultūras pakalpojumi.



Lai izvērtētu to, cik veiksmīgi ekosistēmās iekļaujas veiktie pasākumi, ūdensobjektu novērtē projektu uzsākot, tā ieviešanas vidusposmā un tā noslēgumā. Izstrādājot novērtējuma metodoloģiju, tika definēti vairāki mērķi:

- veikt visaptverošu projekta ietekmju analīzi un norādīt uz kopēju ūdens ekosistēmas ekoloģisko kvalitāti;
- ekosistēmu pakalpojumu novērtējuma pieeju integrēt upju baseinu apgabalu apsaimniekošanas plānos kā ūdens kvalitātes monitoringu. Balstoties uz iegūtajiem rezultātiem, eksperti izstrādās priekšlikumus ūdensobjektu ekoloģiskās kvalitātes uzlabošanai.

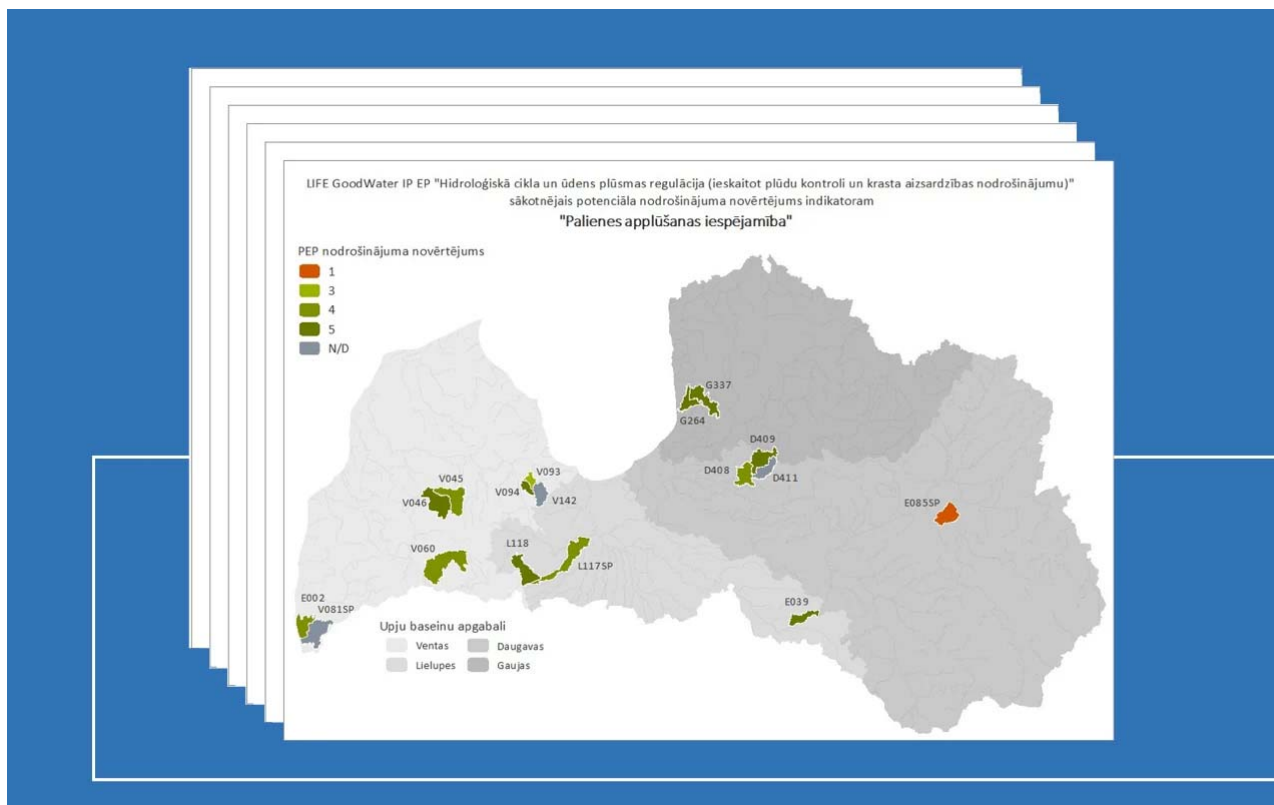
Kopā apzinātas 17 ekosistēmu pakalpojumu vērtības, no tām 4 aptver kultūras pakalpojumu grupu. Sākotnējais ekosistēmu pakalpojumu nodrošinājuma biofizikālais izvērtējums vērtībās no 0-5 ballēm veikts 17 LIFE GoodWater IP demonstrējuma ūdens objektiem ar teritoriju applūšanas iespējamību 50%. Katram projekta demonstrācijas objektam piemērots individuāls ekosistēmu pakalpojumu novērtēšanas plāns.



1. attēls. Ekosistēmu pakalpojuma indikatora novērtējuma telpiskās vienības shematisks attēlojums

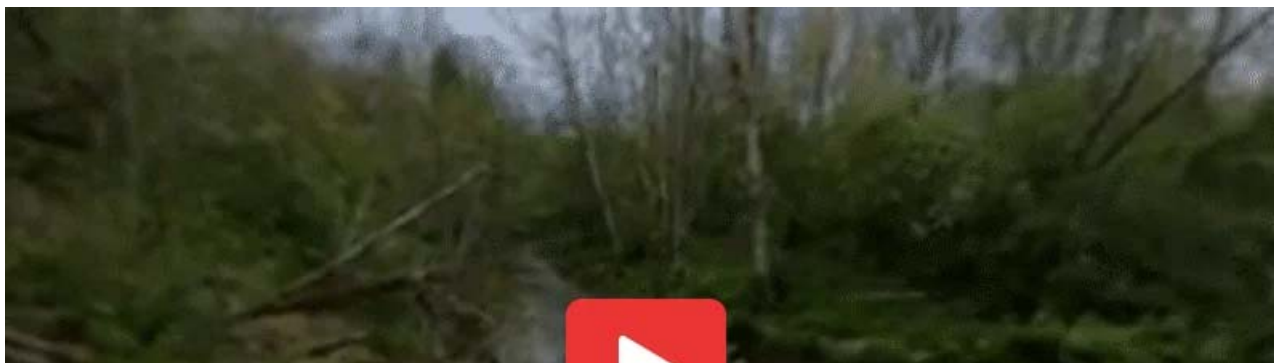
2. attēls. Ekosistēmu pakalpojuma indikatora novērtējuma telpiskās vienības piemērs Slocenes upes ūdensobjektā V094

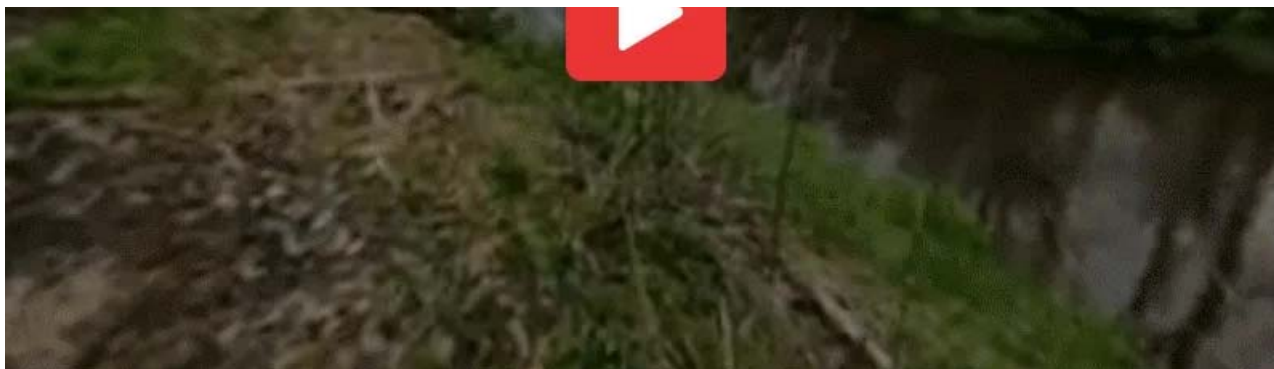
Ekosistēmu pakalpojuma sākotnējais novērtējums integrēts novērtējuma matricā un 67 kartogrāfiskos materiālos.



Šajā materiālā ir apvienota informācija par 59 apzinātiem, izvērtētiem un atainotiem ekosistēmu pakalpojumiem.

Ar ornitologa Edgara Dzeņa upju putnu apsekojumu aizraujošajām gaitām, veicot ekosistēmu pakalpojumu novērtējumu var iepazīties šeit:





Kultūras ekosistēmu pakalpojuma apzināšanas ietvaros līdz 31. jūlijam noris sabiedrības domas anketēšana. Sniegt savu viedokli par to, ko Jums nozīmē Latvijas upes un ezeri, tai skaitā LIFE GoodWater IP iekļautie ūdensobjekti, var šeit:

Anketa par Latvijas upēm un ezeriem

BEIDZOT ARĪ LATVIJĀ NOJAUKTS AIZSPROSTS UPĒ

Ar prieku ziņojam, ka uzsākta Bejas aizsprosta nojaukšana, lai atjaunotu Alūksnes upi – tās dabisko gultni un brīvo tecējumu, kas uzlabos ūdens kvalitāti upē un atbrīvos migrācijas ceļu zivīm un citiem dzīvniekiem organismiem. Darbs pie šī projekta ilgst jau 3 gadus un to plānots pabeigt līdz šīs vasaras beigām, noslēdzot to ar krasta sakopšanas darbiem.

Bejas slūžas ir vienīgais aizsprosts 24 kilometrus garajā Alūksnes upē, kas, pēc ekspertu atzinuma, bija avārijas stāvoklī un vairs netika saimnieciski izmantots. Pēc aizsprosta nojaukšanas visa upe atkal būs brīvi plūstoša, un tajā varēs migrēt un nārstot zivis, ūdenī paaugstināsies skābekļa līmenis un ūdens kvalitāte uzlabosies.



Foto: Valdis Skudre

*“Pēc vairāku gadu darba, beidzot ir pienācis brīdis, kad mēs tam sākam redzēt rezultātus. **Milzīgs prieks par to, cik ātri upe iegājusi savā vecajā gultnē un cik ātri sāk veidoties straujtecēs vietās, kur tās bija pazudušas.** Beidzot arī Latvijā mums būs vieta, kurā to varēsim redzēt. Šis*

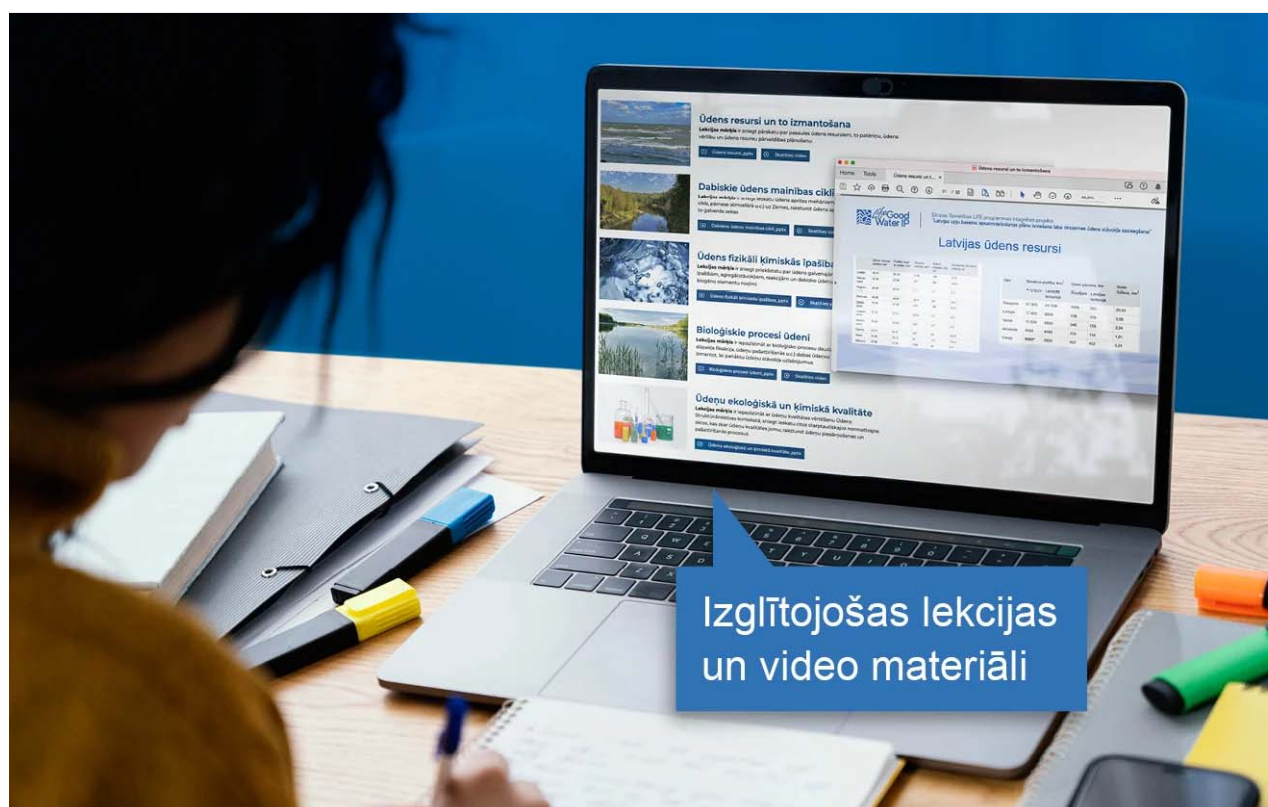
projekts nebūtu iespējams bez tā finansētāju, pašvaldības un sabiedrības atbalsta. Lai gan šis ir pirmais šāda mēroga projekts Latvijā, ceru, ka tas nebūs pēdējais. Šķēršļu nojaukšanas kustība Latvijā ir tikai sākusies, un mums ir jādara viss, kas ir mūsu spēkos, lai to paātrinātu – no likumdevēju puses ir nepieciešams mazināt birokrātiskos šķēršļus, no aizsprostu īpašnieku puses ir nepieciešama pretimnākšana, un no iedzīvotājiem ir nepieciešams atbalsts dabisku upju atjaunošanā,”

uzsver **Magda Jentgena**, Pasaules Dabas Fonda Baltijas jūras un saldūdens programmas vadītāja.

Projektu realizē Pasaules Dabas Fonds un to finansiāli atbalsta Open Rivers Programme un minerālūdens zīmols Mangaļi projekta *Par tīrām upēm* ietvaros.

Raksta autors: Magda Jentgena, Margarita Apine

Vairāk informācijas šeit



LIFE GoodWater IP MĀCĪBU PLATFORMA

Kur iegūt vērtīgas zināšanas par virszemes ūdeņiem un ūdens resursiem latviešu valodā?

Ieskaties www.macies.goodwater.lv, kur atradīsī izglītojošas lekcijas un video materiālus par dažādām ar ūdens resursiem saistītām tēmām, piemēram, par pasaules ūdens resursiem, to izmantošanu un problemātiku, ūdens aprites cikliem, ūdeņu ekoloģisko un ķīmisko kvalitāti un citām tēmām. Lekcijas sagatavojuši vadošie ūdeņu eksperti Latvijā, nodrošinot klausītājiem kvalitatīvu saturu.

Lekcijas veidotas tā, lai būtu piemērotas un saprotamas dažādām mērķauditorijām, to skaitā studentiem, cilvēkiem, kuru ikdienas darbs ir saistīts ar ūdeņiem un kuri izjūt vēlmi savas zināšanas padziļināt, kā arī visiem citiem interesentiem. Mācību platforma tapusi projektā LIFE GoodWater IP.

Mācību platforma atrodama šeit

IZSTĀDE "ŪDEŅI - DABAS ASINSRITE"

Lubāna ezera krastā atklāta pirmā no piecām Latvijas Dabas fonda izstādēm ciklā "Ūdeņi - dabas asinsrite".

Šī izstāde stāsta par Latvijas lielākā ezera vēsturi, kā arī atklāj skaudro patiesību - divām trešdaļām Latvijas upju un ezeru ir vidēja slikta vai pat ļoti slikta ūdens kvalitāte. *"Direktīva paredz ka visiem ūdens objektiem ir jābūt labā ekoloģiskajā kvalitātē līdz 2027. gadam un ir jādomā, kā to varētu panākt. Projektā ir ļoti dažādi pasākumi - gan praktiski, piemēram, zivju ceļa veidošana, upju tīrīšana, aizsargjoslas sakārtošana, kā arī pasākumi, kur tiek izvērtēti tiesību akti un spriests par uzlabojumiem,"* stāsta **Ilze Priedniece**, projekta "LIFEGoodWater IP" koordinatore Latvijas Dabas fondā.



Latvijas Dabas fonds uzsver, ka palīdzēt uzlabot ūdens kvalitāti var katrs, samazinot atkritumu daudzumu, nemēslojot dabā, kā arī novēršot lauksaimniecības un mežsaimniecības zemju noteču ieplūšanu ūdenstilpēs. Izglītojošā lielformāta izstāde maija vidū uzsāks ceļu pa dažādām Latvijas vietām un jau pavisam drīz tai pievienosies arī nākamās izstādes par Papes ezeru un Aģes upi.

[Vairāk lasi šeit](#)[Vai skaties RETV sižetā](#)

LIFE GoodWater IP OTRĀ STARPTAUTISKĀ KONFERENCE

2023. gada 20.-21. septembrī Cēsīs notiks projekta LIFE GoodWater IP otrā starptautiskā konference "Lai ūdeņi brīvi plūst: dambju, aizsprostu un citu šķēršļu likvidēšana, uzlabojot ūdens kvalitāti un ūdens ekosistēmas upēs".

- Konferences mērķis ir demonstrēt projekta LIFE GoodWater IP veiktās un plānotās aktivitātes, lai samazinātu upju hidroloģisko un morfoloģisko izmaiņu ietekmi, kā arī izziņāt, diskutēt un gūt pieredzi no citiem labās prakses piemēriem Baltijas reģionā un Eiropā. Konferences dalībnieku vidū būs ūdens apsaimniekošanas politikas veidotāji un eksperti gan no valsts un pašvaldības institūcijām, gan zinātniskajām organizācijām un biedrībām.
- Konferences pirmajā dienā plānots izziņas brauciens pa Ziemeļvidzemi, apmeklējot vienu no pirmajiem veiksmīgajiem piemēriem - Bejas dambi uz Alūksnes upes, kur aizsprosta likvidēšanā īstenota šajā pavasarī, gan arī citas vietas, kur vēl nepieciešams rast risinājumus šķēršļu likvidēšanai.
- Konferences otrajā dienā notiks plenārsesija ar prezentācijām par labās prakses piemēriem no Lietuvas, Igaunijas, Zviedrijas un citām valstīm; par upju hidroloģisko un morfoloģisko izmaiņu ietekmes samazināšanas ekoloģiskajiem jautājumiem; par finansējuma iespējām; par aizsprostu likvidēšanas juridiskajiem un citiem aspektiem.
- Konference notiks angļu valodā, kā klātienes pasākums, informācijai par detalizētāku dienaskārtību un pieteikšanos sekojiet līdzi projekta LIFE GoodWater IP mājaslapā <https://www.goodwater.lv/>

PROJEKTA PARTNERIS TUVPLĀNĀ – "BALTIJAS KRASTI"





Elīna Konstantinova

Punktveida piesārņojuma darba grupas vadītāja, koordinē Nākotnes un Engures ciemu notekūdeņu attīrīšanas iekārtu būvniecību un rekonstrukciju. Pārzina notekūdeņu savākšanas un attīrīšanas sistēmu ietekmes uz vidi un sociālekonomiskajiem aspektiem. Projektā ievieš pasākumus, kas veicina decentralizēto kanalizācijas sistēmu lietotājus pieslēgties centralizētajiem tīkliem. Elīna sniedz būtisku tehnisko atbalstu projekta veiksmīgai ieviešanai.



Maija Fonteina - Kazeka

Detalizēti vērtē projekta ieviesto rīcību un apsaimniekošanas pasākumu ietekmes uz ūdens ekosistēmu sniegtajiem pakalpojumiem un analizē projekta rīcību sociālekonomiskās ietekmes. Maija Latvijas Universitātē izstrādā doktora disertāciju par ekosistēmu pakalpojumu pieejas piemērošanu un izmantošanu virszemes ūdens ekosistēmu kvalitātes monitoringā.

BEF LATVIA (BALTIJAS VIDES FORUMS)



Baltijas Vides Foruma vides eksperte / projektu vadītāja

Kristīna Veidemane



Baltijas Vides Foruma vides eksperte / projektu vadītāja

Anda Ruskule

Kristīna ir biedrības "Baltijas Vides Forums" valdes priekšsēdētāja kopš tās dibināšanas 2003. gadā. Viņai ir liela pieredze dažāda mēroga vides projektu realizācijā, taču viņas galvenā interese ir gan iekšzemes, gan jūras ūdeņu pārvaldības stiprināšana. Kristīnai ir doktora grāds ģeogrāfijā ar specializāciju dabas aizsardzībā, kā arī vides maģistra grāds vides zinātnē un pārvaldībā. Zināšanas un daudzu gadu starptautiskā pieredze ir sniegušas atziņu, ka vides politikas mērķus var sasniegt, iesaistot pēc iespējas plašāku sabiedrību. Tāpēc arī projektos Kristīna vada un organizē seminārus, diskusijas, dialogus starp dažādām mērķa grupām. LIFE GoodWater IP projektā Kristīna koordinē ūdens apsaimniekošanā iesaistīto pušu plānotās kapacitātes celšanas aktivitātes. Latvijas jūras piekrastes ainavas baudīšana ir un paliks Kristīnas mīļākā brīvā laika nodarbe.



Baltijas Vides Foruma projektu koordinatore / sabiedrisko attiecību speciāliste

Dace Strigune

Dace jau vairāk nekā 15 gadus strādā biedrībā "Baltijas Vides Forums", koordinējot un administrējot dažādus dabas aizsardzības projektus, kā arī nodrošinot to publicitāti. Arī LIFE GoodWater IP projektā Dace koordinē projekta aktivitāšu īstenošanu, vairāk gan fokusējoties uz tīklošanās pasākumiem ar

Anda ir ģeogrāfe ar padziļinātu interese ainavu ekoloģijā. Jau vairāk kā 20 gadus Anda strādā kā projektu vadītāja un vides eksperte biedrībā "Baltijas Vides Forums". Galvenās darbības jomas saistītas dabas aizsardzību un ekosistēmu pieejas integrēšanu jūras un iekšzemes dabas resursu pārvaldībā. Pēdējos gados Anda īpaši pievērsusies ekosistēmu sniegto pakalpojumu apzināšanai un popularizēšanai gan Latvijā, gan starptautiskā mērogā. Arī LIFE GoodWater IP projektā Anda sniedz konceptuālu atbalstu saldūdens ekosistēmu pakalpojumu novērtēšanā, kā arī piedalās apmācībās un starptautisku semināru un konferenču organizēšanā saistībā ar ūdens ekosistēmām. Arī brīvo laiku Andai patīk pavadīt pie ūdeņiem, braucot ar laivu vai dodoties garākos pārgājienos.



Baltijas Vides Foruma vides eksperte

Agnese Reķe

Agnese ir vides eksperte biedrībā "Baltijas Vides Forums". Agnese pēc izglītības ir ģeogrāfe un telpiskā plānotāja. Viņas galvenās pašreizējās profesionālās intereses ir saistītas ar cilvēku un dabas mijiedarbību, dabu pilsētvidē, kā arī piekrasti. LIFE GoodWater IP projektā galvenokārt iesaistīta komunikācijas

cietiem projektiem, kapacitātes celšanas un vietējo kopienu iesaistes jautājumiem, kā arī pasākumu rīkošanu un projekta publicitāti. Brīvajā laikā Dace apgūst papildus zināšanas par sociālajiem tīkliem, iesaistās savas apkaimes biedrības aktivitātēs, kā arī labprāt apmeklē dažādus muzikālus pasākumus un koncertus.

aktivitātēs, konferenču organizēšanā un uzdevumos, kas saistīti ar cilvēku un ūdeņu mijiedarbību pētīšanu caur ekosistēmu pakalpojumu prizmu. Brīvajā laikā Agnese daudz laika pavada dabā, ceļo un darbojas ar suņiem.

Baltijas Vides Forums vides eksperte

Irina Paegle

Ikdienā ir atbildīga par vairāku Eiropas Savienības līdzfinansēto vides projektu koordinēšanu un ieviešanu, kas aptver tādas tēmas kā ēku energoefektivitāte un plastmasas atkritumu samazināšana ievērojot aprites ekonomikas principus. LIFE GoodWater IP projektā piedalās aktivitātē, kuras mērķis ir vietējo kopienu stiprināšana, veicinot sabiedrības iesaisti ūdensobjektu apsaimniekošanā. Irina uzskata ka, lai sasniegtu lielo mērķi ir nepieciešams izvirzīt un sasniegt mazos. Šo mazo mērķu sasniegšanā ir ļoti būtiska vietējo kopienu iesaiste, kas izmantojot dažādus atbalsta instrumentus var īstenot dažādus ūdensobjekta apsaimniekošanas pasākumus, tādā veidā uzlabojot ūdens kvalitāti. Kā jau gandrīz katrs vides cilvēks labsajūtu un enerģiju smeļas esot dabā, tādā veidā papildinot savus iekšējos resursus.



Izdevumu sagatavoja:

Margarita Apine

LIFE GoodWater IP komunikācijas vadītāja, Pasaules Dabas Fonds

✉ mapine@pdf.lv ☎ +371 26463899

© Izdevums ir LIFE GOODWATER IP īpašums,
aicinām to izmantot un pārpublicēt, lietojot atsauci uz projektu.

Integrētais projekts "Latvijas upju baseinu apsaimniekošanas plānu ieviešana laba virszemes ūdens stāvokļa sasniegšanai" (LIFE GOODWATER IP, LIFE18 IPE/LV/000014) ir saņēmis finansējumu no Eiropas Savienības LIFE Programmas un Valsts Reģionālās attīstības aģentūras.

Šī informācija atspoguļo tikai LIFE GOODWATER IP projekta partneru viedokli un Eiropas Klimata, infrastruktūras un vides izpildaģentūra neatbild par to kā tiek izmantota šeit paustā informācija.





Projekts "Latvijas upju baseinu apsaimniekošanas plānu ieviešana laba virszemes ūdens stāvokļa sasniegšanai" | **LIFE 18 IPE/LV/000014** | **LIFE GoodWater IP**

Īstenošanas laiks 2020. - 2027. g.

Projekta budžets - Projekta kopējais budžets ir 14 463 050 EUR, tajā skaitā ES LIFE programmas finansiālais ieguldījums 8 677 830 EUR, Valsts reģionālās attīstības aģentūras Latvijas Vides aizsardzības fonda finansiālais ieguldījums 4 372 616 EUR un projekta partneru līdzfinansējums 1 517 604 EUR.

Projektu finansē:



Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs

Maskavas iela 165, Rīga, LV-1019

Tālr.: +371 67032016 | mob. tālr.: +371 29161173

goodwater@lvgmc.lv

Piesakies jaunumiem, rakstot uz e-pastu

goodwater@lvgmc.lv

[Atteikties no vēstuļu saņemšanas](#)

